

Огляд законодавства

Огляд законодавчих змін, що стосуються внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Липень 2020

Набули чинності

- Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні
- Доступ до державних соціальних виплат

Інші події

- Утворення військово-цивільних адміністрацій в Лисичанську та Сєвєродонецьку
- Соціальна благодійна програма в Донецькій та Луганській областях

Проекти

- Спрощення процедури реєстрації смерті
- Внесення реєстрації місця проживання на НКТ/ в Криму до документів, що посвідчують особу

Набули чинності

Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

В липні 2020 року було прийнято подальші законодавчі зміни у відповідь на спалах COVID-19¹. Згідно з оновленими постановами, додаткові обмеження, а також заходи з пом'якшення карантину можуть прийматися на рівні області/населеного пункту залежно від ситуації. Очікується, що такий підхід забезпечить гнучкість у здійсненні заходів на протидію поширенню інфекції відповідно до спеціальних індикаторів, таких як кількість виявлених випадків інфікування COVID-19² в конкретній області/населеному пункті. Деталі наведено у додатку до цього огляду (с. 5).

Доступ до державних соціальних виплат

22 липня Кабінет Міністрів прийняв свою [постанову № 632](#)³, оновивши окремі норми, що регулюють розрахунок щомісячного доходу сімей, на основі яких державні соціальні виплати надаються малозабезпеченим сім'ям.

Нові норми застосовуються до всіх видів державних соціальних виплат, включаючи щомісячну адресну допомогу ВПО та субсидії на оплату житлово-комунальних послуг. Щомісячний сукупний дохід сім'ї складається із заробітної плати⁴, пенсії, виплат військовослужбовцям, студентської стипендії (окрім соціальної студентської стипендії), соціальних виплат, виплат по безробіттю, грошових переказів (в тому числі, в іноземній валюті) та інших видів доходів, задекларованих заявником. Однак, адресна допомога

¹ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Оглядах законодавства, підготовлених УВКБ ООН, за березень, квітень та травень-червень у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/resources>

² Станом на 31 липня, було зареєстровано 1172 нових випадків. Станом на 1 серпня, 71 056 випадків підтверджено на території України (окрім даних з невідконтрольованих Урядом України територій Донецької та Луганської областей та Криму)

³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-viplati-derzhavnoyi-socialnoyi-dorotogi-i220720-632>

⁴ Береться до уваги заробітна плата без урахування податків

ВПО, допомога при народженні та усиновленні дитини не включаються до загального розрахунку сукупного доходу. Управління соціального захисту населення використовують суму сукупного доходу для прийняття рішення про призначення інших видів соціальних виплат малозабезпеченим сім'ям.

Процедура звернення за державною соціальною допомогою для малозабезпечених сімей містить опис технічних деталей, що мають бути враховані сім'ями, чий щомісячний дохід є меншим за прожитковий мінімум⁵.

Запропоновані зміни вимагають від всіх отримувачів державних соціальних виплат повторного подання заяви на отримання соціальних виплат. Критерії відповідності для отримання деяких пільг також були змінені. Наприклад, допомога сім'ям з трьома і більше дітьми буде припинена, як тільки наймолодшій дитині виповниться сім років. УВКБ ООН та його партнери почали отримувати дзвінки від сімей, чиї пільги було зменшено відповідно до нового порядку. Деякі з них можуть зіткнутися з фінансовими труднощами, оскільки соціальні виплати були основним джерелом їхнього доходу.

Проекти

Спрощений доступ до реєстрації смерті

3 липня народні депутати зареєстрували в парламенті [законопроект № 3832](#)⁶, запропонувавши внесення змін до статті 317 Цивільного процесуального кодексу, що передбачає спрощену судову процедуру реєстрації народжень та смертей, що відбулися на непідконтрольних Уряду України територіях (НКТ) Донецької та Луганської областей та в Криму.

Наразі стаття 317 містить суттєву різницю у формулюваннях щодо судів, уповноважених розглядати справи про реєстрацію народження та смерті. Заявники, які бажають зареєструвати факти *народження*, що відбулися на НКТ/в Криму, можуть звернутися до *будь-якого суду першої інстанції* на контрольованій Урядом України території (КТ), в той час як особи, яким необхідно зареєструвати факти *смерті*, що відбулися на НКТ/в Криму, пропонується подати заяву до *суду за межами НКТ/Криму*.

Формулювання «за межами НКТ/Криму» тлумачиться як обов'язок подати заяву до суду за місцем проживання. У випадку Криму місцем проживання вважається місто Київ, тоді як для НКТ це відповідні суди в Донецькій та Луганській областях. У разі прийняття, ця зміна полегшить доступ до судової процедури реєстрації смерті для заявників, яким не доведеться їхати до Києва. Водночас, скоріш за все, це збільшить навантаження на суди в Херсоні. Автори пропонують прибрати цю різницю, передбачивши можливість мешканців НКТ/Криму реєструвати факти смерті в будь-якому місцевому суді першої інстанції на КТ.

Внесення реєстрації місця проживання на НКТ/в Криму до документів, що посвідчують особу

3 липня народні депутати зареєстрували в парламенті [законопроект № 3902](#)⁷, що пропонує зміни до декількох нормативно-правових актів стосовно того, як відображати реєстрацію місця проживання на НКТ/в Криму у документах, що посвідчують особу.

Автори пропонують дозволити особам, які мають реєстрацію місця проживання на НКТ/в Криму, звертатися за видачею документів, що посвідчують особу, та заміною фотокартки у паспортах у формі

⁵ Станом на липень 2020 року, прожитковий мінімум дорівнює 2118 грн

⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69439

⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69552

книжечки в 25 і 45 років до будь-якого відділення Державної міграційної служби (ДМС) за їхнім вибором. Реєстрація місця проживання на НКТ/в Криму у дорослих підтверджується відповідними документами (наприклад, штампом реєстрації місця проживання в паспорті у формі книжечки) або даними з Державного реєстру виборців, Єдиної інформаційної бази даних ВПО та/або Єдиного державного демографічного реєстру. Реєстрація місця проживання на НКТ/в Криму у дітей віком від 14 до 18 років може підтверджуватися довідкою ВПО⁸, документом, що підтверджує право власності їхнього законного представника (представників) на житло, розташоване на НКТ/в Криму та/або реєстрацією місця проживання їхнього законного представника (представників), зазначеного в документі(ах), що посвідчує(ють) особу. Для підтвердження такої реєстрації місця проживання, законний представник дитини віком від 14 до 18 років має подати письмову заяву до відділення ДМС за власним вибором. Дата, коли дитина отримує реєстрацію місця проживання, зазначається законним представником у відповідній заяві. У жодному разі така дата не має передувати даті народження дитини або даті реєстрації місця проживання законного представника. Для іноземців та осіб без громадянства така дата має бути пізнішою за дату отримання дозволу на імміграцію, статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту. Кабінет Міністрів має визначити порядок внесення відомостей про зареєстроване місце проживання на НКТ/в Криму до документів, що посвідчують особу.

Прийняття цього законопроекту може позитивно вплинути на доступ до документації осіб, які мають реєстрацію місця проживання на НКТ/в Криму. Наявність інформації про реєстрацію місця проживання, зазначеної в документі, що посвідчує особу, є надзвичайно важливою для визнання особи внутрішньо переміщеною та отримання довідки ВПО, а також для доступу до державних та банківських послуг. Це є так само важливим для відвідування НКТ/Криму. Станом на сьогодні, тільки ті особи, які мають паспорт у формі книжечки, можуть підтвердити реєстрацію місця проживання на НКТ/в Криму, показавши штамп у своєму паспорті. У разі втрати, паспорт у формі книжечки буде замінено на айді-картку, що не містить видимих доказів реєстрації місця проживання. Ці докази можна побачити лише за допомогою спеціальних зчитувачів, які відсутні в більшості державних установ. Крім того, особи, які мають реєстрацію місця проживання на НКТ, станом на зараз можуть звертатися за послугами, пов'язаними з документацією, лише до відділень ДМС на КТ Донецької та Луганської областей, тоді як особи, які мають реєстрацію місця проживання в Криму, можуть обслуговуватись у відділеннях ДМС в будь-якій області України. Проект покликаний усунути цей бар'єр та спростити підтвердження реєстрації місця проживання на НКТ/в Криму для всіх категорій осіб, включаючи дітей віком від 14 до 18 років, для яких процедура підтвердження реєстрації місця проживання не є уніфікованою.

Інші події

[Утворення військово-цивільних адміністрацій в Лисичанську та Сєвєродонецьку](#)

Президент України своїми указами від 27 та 28 липня утворив військово-цивільні адміністрації в двох містах Луганської області: Лисичанську⁹ та Сєвєродонецьку¹⁰. Згідно із Законом про військово-цивільні адміністрації¹¹, такі адміністрації координуються командуванням АТО/ООС та утворюються в населених

⁸ Довідка ВПО дитини чи його/її законного представника

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.president.gov.ua/documents/2932020-34489?fbclid=IwAR0ILEHhHMx2VNcmXKYbNFMRLu750oMmP1hguWlU0hkumn9SVp_mNw3K4f4

¹⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.president.gov.ua/documents/2972020-34505?fbclid=IwAR2hrLIXENqbwMRLXGL1gYpDxIkPkNuE-E_RFSPoIV37LKjxKfFXQ_J-BeQ

¹¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>

пунктах Донецької та Луганської областей, де відповідна місцева влада не здійснює свої функції¹². Метою створення таких адміністрацій є відновлення безпеки та громадського порядку, протидія тероризму та недопущення гуманітарної катастрофи в зоні АТО/ООС. Це також означає, що в цих містах не можуть відбуватися місцеві вибори (як і в будь-яких інших населених пунктах, де були створені військово-цивільні адміністрації).

Соціальна благодійна програма в Донецькій та Луганській областях

15 липня Кабінет Міністрів прийняв своє [Розпорядження № 885-р](#)¹³, запровадивши соціальну благодійну програму в Донецькій та Луганській областях. Ця Програма спрямована на підтримку мешканців населених пунктів та територіальних громад у безпосередній близькості до контрольних пунктів в'їзду/виїзду шляхом розміщення сонячних електростанцій на дахах закладів охорони здоров'я, освіти та культури та будівель правоохоронних органів, органів державної влади та місцевого самоврядування; а також освітлення пішохідних переходів та зарядних пристроїв для засобів стільникового зв'язку. Перелік заходів, що реалізуються за цією Програмою, розробляється спільно Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій (Мінреінтеграції), Міністерством розвитку громад та територій, обласними адміністраціями Донецької та Луганської областей та Нафтогазом (за згодою).

КОНТАКТИ

Ел.пошта: ukrki@unhcr.org, Тел: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

УВКБ ООН в Україні: www.unhcr.org/ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine

¹² These reasons include their factual dissolution or withdrawal from exercising their functions or their non-fulfilment

¹³ The full text available online (in Ukrainian): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2020-%D1%80#Text>

ДОДАТОК

ЗМІНИ ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РЕАГУВАННЯМ НА COVID-19

22 липня Кабінет Міністрів ухвалив Постанову № 641¹⁴, запровадивши оновлений алгоритм адаптивних карантинних заходів, що будуть впроваджуватися до 31 серпня 2020 року. Нова модальність передбачає введення "зеленого", "жовтого", "помаранчевого" або "червоного" рівнів, що виступатимуть індикатором поширення COVID-19 у порівнянні з ресурсами для реагування, наявними у певній області/населеному пункті. Відповідний рівень визначається Державною комісією з питань техногенно-екологічної безпеки (Комісія) та оприлюднюється на веб-сайті Уряду. За відсутності спеціального маркування як жовтої/помаранчевої/або червоної, область вважається "зеленою", що демонструє низький рівень поширення COVID-19 на її території.

Уряд визначив такі критерії для визначення області постраждалою від поширення COVID-19: кількість пацієнтів із підтвердженим COVID-19 перевищує 50% від спроможності медичних установ (кількість ліжок, доступних для розміщення пацієнтів); загальна кількість нововиявлених випадків інфікування COVID-19 перевищує 24 на 100 тисяч осіб протягом останніх семи днів і загальне зростання за цей період перевищує 11%. Навіть за умови задоволення тільки одного критерію, область/населений пункт вважається постраждалою(им) від поширення COVID-19. Комісія переглядає ситуацію та адаптує рівень кожні п'ять днів.

Обмежувальні заходи, зазначені нижче, застосовуються по всій країні. Забороняється:

- перебування без маски для обличчя у громадських місцях та громадському транспорті;
- перебування на вулиці без документу, що посвідчує особу;
- залишення місць самоізоляції/обсервації;
- перетин міжнародного кордону України іноземцями та особами без громадянства (окрім осіб, які постійно проживають в Україні, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, дипломатичного та консульського персоналу, працівників міжнародних організацій та місій, військового персоналу держав-членів НАТО та програми НАТО «Партнерство заради миру»), які не мають страхування, що покриває лікування COVID-19 у разі інфікування та перебування в обсервації, оскільки таке перебування має покриватися страховою компанією або за власний кошт. Якщо такі особи мають необхідне страхування, до них застосовується звичайний порядок перебування в обсервації;
- перетин лінії розмежування на сході України та адміністративного кордону з Кримом іноземцями та особами без громадянства, які не мають страхування, що покриває лікування COVID-19 у разі інфікування та перебування в обсервації.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до областей, зазначені нижче.

“Зелений”	“Жовтий”	“Помаранчевий”	“Червоний”
На цьому рівні забороняється:	Всі обмеження, що застосовуються на	Всі обмеження, що застосовуються на	Всі обмеження, що застосовуються на

¹⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vstanovlennya-karantynu-ta-zapr-641>

<ul style="list-style-type: none"> - проведення масових заходів за участі більш ніж однієї особи на 5 квадратних метрів; - відвідування кінотеатрів та закладів культури, якщо продано більше ніж 50% квитків; - повне відновлення міжміського та міжобласного транспортного сполучення. Водії мають пересвідчитися, що кількість пасажирів дорівнює загальній кількості місць для сидіння, і що всі вони носять маски. За потреби, водії повинні надати пасажирам маски. 	<p>«зеленому» рівні застосовуються і на «жовтому».</p> <p>Додаткові обмеження включають заборону на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідування закладів, що надають паліативну допомогу та соціальний захист дітям, літнім людям, особам з інвалідністю та іншим вразливим категоріям населення (крім осіб, залучених до реагування на надзвичайні ситуації, зокрема медичних працівників та пожежників). 	<p>«зеленому» та «жовтому» рівнях застосовуються і на «помаранчевому».</p> <p>Додаткові обмеження включають заборони на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення масових заходів за участі більш ніж 100 осіб та більш ніж однією особою на 20 квадратних метрів; - користування послугами розміщення (окрім готелів); - роботу нічних клубів, кафе, ресторанів з 12 ночі до 7 ранку, за винятком їжі на винос та послуг доставки; - відвідування навчальних закладів більш ніж 20 особами, окрім дошкільних та шкільних закладів; - планову госпіталізацію у медичних закладах, окрім випадків, пов'язаних із пологами, онкологією, паліативною допомогою та ургентною госпіталізацією у ситуаціях, що загрожують життю, за умови тестування на COVID-19; - відвідування спортзалів та оздоровчих закладів для дітей. 	<p>«зеленому», «жовтому» та «помаранчевому» рівнях, застосовуються і на «червоному». Додаткові обмеження включають заборони на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будь-яке внутрішнє, міжміське та міжобласне транспортне сполучення за винятком приватних автомобілів з максимум 5 пасажирами (за винятком дітей віком до 14 років) та корпоративних автомобілів, де кількість пасажирів дорівнює загальній кількості місць для сидіння і всі вони носять маски для обличчя. Транспортні маршрути мають бути погоджені з Національною поліцією щонайменше за 2 дні; - відвідування закладів освіти та культури, кафе, ресторанів, розважальних центрів, спортзалів; - надання неургентних соціальних або реабілітаційних послуг. <p>Дозволяється купівля їжі, засобів гігієни, ліків, садового інвентарю, доступ до медичних та банківських послуг, їжа на винос та доставка їжі.</p>
--	--	--	--

Попередньо прийняті норми щодо перебування на самоізоляції/обсервації залишаються без змін. Те саме стосується обробки персональних даних та міжвідомчого обміну даними без згоди зацікавлених

осіб щодо їх стану здоров'я.¹⁵ Національна поліція, Національна гвардія та органи місцевого самоврядування уповноважені проводити вибірково перевірку документів, що посвідчують особу на вулицях, у парках та громадських місцях та перевіряти за допомогою електронного запиту, чи не підпадає ця особа під режим самоізоляції чи спостереження.

Прийнята Постанова звільняє осіб, які перетинають лінію розмежування та адміністративний кордон з Кримом, від вимоги перебування на самоізоляції за допомогою мобільного додатку «Дій вдома»¹⁶ з 1 серпня 2020 р. за умови, якщо Кабінет Міністрів чітко не вирішить, що всі особи з НКТ/Криму мають підпадати під режим самоізоляції. Це є позитивним кроком, оскільки до осіб, які в'їжджають на КТ з територій поза урядовим контролем, зараз застосовуватиметься такий самий режим, як до осіб, які проживають в інших областях України без додаткових бар'єрів. Водночас, на підставі рішення Командувача об'єднаних сил від 3 серпня, перетин лінії розмежування на сході дозволяється за умови дотримання зобов'язання встановити додаток «Дій вдома». На думку УВКБ ООН, це рішення має бути змінене, оскільки воно не відповідає законодавству.

---

¹⁵ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за квітень у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2020/07/2020-05-06-Legislative-Update_ukr.pdf

¹⁶ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Оглядах законодавства, підготовлених УВКБ ООН, за березень, квітень та травень-червень у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/resources>